

Smolarnia_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Trzcianka	
Miejscowość	Smolarnia	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	13 czerwca 2013 r.,	Miejsce wykonania	gabinet dyrektora internatu w Trzciance
Czas trwania	25:11	Forma i wielkość	5.95 MB
Przeprowadzający	M.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
031_TRZ_SM	K	ok. 30 lat		

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Nie mam zielonego pojęcia.”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	„Mmm [kręci przecząco głową – przyp. bad.]. Znaczy może są, ale nie kojarzę nic.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	„Znaczy nawet nie wiem jak się mówi na mieszkańców Trzcianki, bo to takie trudne do wymówienia... Ale nie, nie ma chyba nic takiego.”
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>„Nie mam zielonego pojęcia.”</p> <p><i>A coś straszy może?</i></p> <p>„Mój mąż [śmiech]. Przyzwyczyłam się już do tego, że tam straszy. Natomiast wiem, że tam jest nadleśnictwo Smolary, ale mnie to nigdy nie interesowało, dlatego nie mam pojęcia.”</p> <p><i>A jakieś książki związane ze Smolarnią? Legendy?</i></p> <p>„Legendy to nie, ale jest taki leśniczy, kto pisał o nadleśnictwie. Tylko nie wiem, drukował w Smolarni, czy co?”</p> <p><i>I to jest nadleśnictwo?</i></p>

		<p>„Nie, to jest leśnictwo. Nadleśnictwo jest w Trzciance.”</p> <p>„Znaczy w Smolarni nie ma ani kościoła, ani sklepu. Tak naprawdę jest tylko hotel, ośrodki wypoczynkowe, takie agroturystyczne.”</p>
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	<p>„Nie. To w domach to nie wiem.”</p> <p><i>A wróżby może u pani w domu?</i></p> <p>„Raczej nie.”</p>
2	św. Marcina/11 listopada	<p>„Ja w domu piekę.”</p> <p><i>Takie tradycyjne czy z marmoladą?</i></p> <p>„Nie, nie, to takie w życiu. Z marmoladą, jak najszybciej.”</p>
3	Adwent	<p>„Na adwent to tylko ludzie swoje chałupki stroją i tradycyjnie choinka stoi na środku bramki.”</p> <p><i>A np. na roraty, to gdzie dzieci jeżdżą?</i></p> <p>„Trzcianka. Wszystko do Trzcianki.”</p>
4	św. Mikołaja (Mikołajki)	<p>„Nic na ten temat nie wiem.”</p> <p><i>A dzieciom prezenty przynosi Mikołaj?</i></p> <p>„Ale tak jak u mnie w domu jest? To oczywiście! Buty wypolerowane i prezenty w butach. Sama czyszcę, nie? Tak, że to na pewno. U nas zawsze przynosi Mikołaj prezenty do butów.”</p>
5	Wigilia	<p><i>A na Wigilię kto przynosi?</i></p> <p>„To Gwiazdor się u nas mówi. Zawsze się zostawia otwarte okno i jest pełno śmiechu. Bo mam takie dzieci, które jeszcze w to wierzą. I zawsze się znajdzie taki moment, że...”</p> <p><i>Ale pod choinką są ustawione?</i></p> <p>„Pod choinką.”</p> <p><i>A choinka jest żywa?</i></p> <p>„Żywa, bo mam męża leśnika.”</p> <p><i>A kiedy się ubiera? W dzień Wigilii?</i></p> <p>„Nie. U mnie w domu nie w dzień Wigilii, dlatego, że ja to muszę sama zrobić, a nie mam czasu, a 18 grudnia są urodziny mojego wujka, więc wtedy. Ale z tego, co wiem, to moi sąsiedzi tradycyjnie w Wigilię, to nawet jadą do lasu wyciąć, nie?”</p>

		<p><i>A jak wygląda taka Wigilia? Jest sianko pod obrusem? Jak wygląda stół?</i></p> <p>„Tzn. u nas jest sianko, ale z tym, że my jesteśmy jeszcze młodym małżeństwem, więc na Wigilię przyjeżdżamy do dziadków, do Trzcianki.”</p> <p><i>Ale też np. jest wolne miejsce przy stole, dzielenie się opłatkiem, życzenia...?</i></p> <p>„Jasne. Tak, opłatkiem, życzenia.”</p> <p><i>Kolęduje się też?</i></p> <p>„Znaczący po domach... My mieszkamy w bloku. W bloku się kolędowało. Teraz np. jak jesteśmy u teściów na wybudowaniu, to nie ma takiej tradycji. Natomiast my wspólnie sobie tak kolędujemy. To też, żeby odebrać prezent, trzeba odśpiewać [śmiech].”</p> <p><i>A pasterkę to tutaj?</i></p> <p>„No, tutaj, w Trzciance.”</p> <p><i>A jak chce się odebrać prezent, to też trzeba coś zrobić?</i></p> <p>„Nie, u nas nie. Jedyne co, to faktycznie trzeba odśpiewać tą kolędę, żeby sobie spod choinki wziąć.”</p> <p><i>A na cmentarz też się...?</i></p> <p>„Znaczący, do tej najbliższej rodziny, bo tutaj mamy siostrę, to się idzie, ale to w Wigilię. Przed pasterką sobie jedziemy.”</p>
6	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	„Znaczący dla nas to jest, że pierwszy dzień świąt u jednych rodziców, a drugi dzień świąt u drugich rodziców.”
7	Sylwester/Nowy Rok	<p>„Bram nie wystawiają na pewno. Mamy tradycyjnie fajerwerki, bo mamy tam w Smolarni wiejskie chłopcy, to oni nam zawsze kurwują z tego tytułu, a my sobie z mężem gdzieś zawsze wyjeżdżamy z tej naszej wioseczki.”</p> <p><i>A orientuje się pani czy na wsi się organizuje jakieś imprezy?</i></p> <p>„Nie, bo nie ma takiej możliwości. Tam na wsi nie ma takiej sali. Jest tylko hotel z taką dużą salą i ośrodek agroturystyczny, taki bardziej pod kempingowe, ale tam nie ma żadnego miejsca dla mieszkańców, nie? Mieszkańcy jeżdżą po pobliskich szkołach tak, że jest taki zwyczaj, nie?”</p>
8	Trzech Króli	„Tak, w Trzciance. Bierze się kredę w kopertę i się pisze na drzwiach.”
9	Kolędnicy	Brak informacji.
10	MB Gromniczej	<i>Wszystko tutaj jeździ [do Trzcianki – przyp. bad.]?</i>

		„Jeśli chodzi o kościół, to tak. Poza majowym, mówię, to nie ma w Smolarni nic.”
11	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Znaczy my osobiście w domu tak: tłusty czwartek, andrzejki to tam córka trochę, a ostatki to tak, że śledzik wspólnie ze znajomymi, nie? Nie jakoś z wielką fetą, ale zawsze jest. W internacie zawsze.”
12	Topienie Marzanny	„Ja mam za płotem rozlewnię takiej Bukówki i jezioro, ale żeby topili, to nie.” <i>To bardziej w szkołach?</i> „Myślę, że prędzej w szkołach, ale na wsiach nie wiem, czy się dzieci tak spotykają, bo albo za małe na to, albo już za duże.”
13	Środa Popielcowa	„Po prostu Trzcianka. Wszystko tutaj.” <i>A słyszała pani o wieszaniu woreczków z popiołem?</i> „Nie. [...] Ale u nas tylko w kościele tradycyjnie.”
14	Śródpoście	[Post?] „Tzn. moja rodzina w piątki przestrzega postu.”
15	Niedziela Palmowa	„Moje dzieci robią palmy z wszystkiego, co znajdą na podwórku. Ale chcą robić, to niech robią. Nasza palma jest przez cały rok i tydzień przed zostaje spalona w naszym piecu. Tak, że taką tradycję mamy od strony mojej rodziny.”
16	Triduum Paschalne	„Wszystko tak jest w Trzciance organizowane. Cała impreza kościelna w Trzciance i to trwa tak długo, że ja ze swoimi dziećmi też nie jestem w stanie.”
17	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Jest koło kapliczki [święcenie pokarmów]. Przyjeżdża ksiądz, ale ja w życiu nie byłam. Zawsze jeździmy do Trzcianki. Ale wiem, że jest.” <i>A do koszyczka co się daje?</i> „U nas jest chlebek, jest oczywiście babeczka, jest sól i chrzan... Ale nie będzie mnie pani pytała dlaczego to jest? [śmiech] U nas jest na pewno bukszpan, na pewno jest kielbaska i baranek z masła. W tym roku dzieci same wystrugały. No i jaja oczywiście.” <i>I co później z tą święconką, jak się ją poświęci...?</i> „Na śniadanie jemy, we własnym domu. A po śniadaniu jedziemy do rodziców, do Trzcianki tradycyjnie.” <i>A na tym śniadaniu wszystko poświęcone jest ułożone na</i>

		<p><i>jednym...?</i></p> <p>„No, wszystko poświęcone jest ułożone na jednym miejscu i jajkiem się dzielimy, życzenia sobie składamy, zjadamy święconkę, czymś tam zapychamy i jedziemy dalej [śmiej].”</p>
18	Poniedziałek Wielkanocny	<p>„A w lany poniedziałek wszyscy przyjeżdżają do nas. Bo u nas się można łąć, bo są na to warunki. Tak, że nieważne czy ciepło, czy zimno, zawsze mam albo chałupę zalaną, albo na dworze.”</p> <p><i>A chodzili np. murzyni albo niedźwiedzie?</i></p> <p>„Nie wiem nic na ten temat. Pierwsze słyszę o takim zwyczaju...”</p>
19	Zielone Świątki	<p>„Nie, domów raczej nie widzę. Tzn. ja dalej troszkę mieszkam, ale jak przejeżdżam, to też nie widzę. Natomiast zawsze w kościele jest.”</p>
20	Boże Ciało	<p>„Procesja, też w Trzciance.”</p> <p><i>Tutaj procesja jest...?</i></p> <p>„Od jednej parafii do drugiej przechodzi. Jest msza i potem z jednej parafii do drugiej przechodzi. Zawsze jest ta sama trasa. I od 2 czy 3 lat zawsze kończy się festynem przy małej parafii. Zawsze są atrakcje dla dzieciaków, jakieś losy, takie tam. Gdzieś tam ciasto można kupić, jakieś zamki dmuchane.”</p>
21	św. Jana	<p>„W Smolarni na pewno nie. U nas, w Trzciance jest tradycyjnie ta impreza nad jeziorem. Puszczanie wianków, jakieś tam koncerty.... To jest bardzo duży festyn, przy okazji Dni Trzcianki, nie? Jakies koncerty fajne tam zawsze, stragany, budy, duża impreza.”</p>
22	MB Zielnej	<p>„Na pewno moja mama by powiedziała, że zawsze robili, ale ani w moim rodzinnym domu, bynajmniej ja ani nikt inny nic takiego nie praktykujemy.”</p>
23	MB Siewnej	<p>„W Smolarni chyba już nie ma rolników i ziemi uprawnej. Tam są tylko ogródki i ośrodki agroturystyczne... Nawet nie wiem, czy coś takiego jest.”</p>
24	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	<p>„No to jeździmy do najbliższych na groby, a w drugi dzień świąt zawsze na te dalsze groby.”</p>
25	Inne tradycyjne	<p>„Jedyne, co jest, z czego ja korzystam, to jest zawsze Dzień</p>

	wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Dziecka organizowany dla dzieciaków, co roku. I to wszystko. Jedyne co jeszcze, to pamiętam, jak były te teatry takie objazdowe. Jest taki ośrodek fajny i przyjeżdża. To jest jedyne, co ja wiem. I majówki na skrzyżowaniu [przy kapliczce].”
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1	Narodziny i chrzest	„Tak, czerwoną wstążeczkę sama osobiście przy wózku płątałam, bo mama kazała. Co nie wolno? Jakies takie, że jak myszy się przestraszy, to będą znamiona, że się nie odmawia, bo też coś ci myszy zjedzą... Takie bardziej przesadne.”
2	Ślub i wesele	[Polteram?] „Wie pani co, ja w ogóle w Trzciance nie zauważyłam tego. Prędzej Czarnków, bo bliżej Poznania. Natomiast u nas się obchodzi jako zapożyczenie. Tylko wiem po to, żeby się spotkać. Także u mnie nawet, moje koleżanki z Czarnkowa potłukły mi jakieś słoiki.” <i>Ale to było dzień przed ślubem czy...?</i> „Dzień przed ślubem przyjechały.” <i>A bramy się jeszcze stawia?</i> „Tak, tak. I to najczęściej albo znajomi, albo dzieciaczki z miasta.”
3	Śmierć i pogrzeb	„W mieście już chyba nawet nie można [chodzi o kondukt żałobne – przyp. bad.], nie wiem jak tam na wsiach. Tam na wiosce nie umarł nikt, tak że nie mam pojęcia zielonego, jak to wygląda.”
4	Inne zjawiska	Brak informacji
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		Brak informacji

III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	<p>„To jest jedyne, co ja wiem. I majówki na skrzyżowaniu.”</p> <p><i>Tam jest tylko jedna kapliczka?</i></p> <p>„Tak.”</p> <p><i>I co tam jest za figura?</i></p> <p>„Nie mam zielonego pojęcia... Normalnie, milion razy tam przejeżdżałam... Ale nie wiem.”</p> <p><i>A nie słyszała pani żadnej historii, od kiedy ona stoi?</i></p> <p>„Nie. Właściwie my z mężem w pracy na pół i życie jest tak, że mieszkamy tam, a pracujemy tutaj.”</p>
2	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5	Lokalne tradycje pielgrzymowania	„Nie, nic nie wiem na ten temat.”
6	Lokalne odpusty	<p>„Myślę, że każda parafia ma swój odpust, tak, że wtedy są jakieś imprezy...”</p> <p><i>A tutaj?</i></p> <p>„Na Jana Chrzciciela. Też w czerwcu. O, to właśnie się wiąże z tą imprezą.”</p>
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1	Dożynki	„Wie pani, ja nawet na dożynki w Trzciance już nie chodzę, tak, że nie wiem.”
2	Dni gminy/wsi	<p>„Nic o czymś takim nie wiem.”</p> <p><i>A Dni Gminy?</i></p>

		„Też nie wiem. Tzn. mówię, na Jana też są Dni Trzcianki. Majówki są, jakieś tam Wampiriady, ale nie wiem, czy o to chodzi...”
3	Lokalne festyny	„Nie. Poza tym Dniem Dziecka, to nie kojarzę.”
4	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.